

## Svar på skriftligt spörsmål om rapporteringspraxis i fråga om forsknings- och utvecklingsprojekt

### Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 171/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Ari Koponen /saf:

*Anser regeringen att statens anslag för forsknings- och utvecklingsverksamhet har utnyttjats på bästa möjliga sätt, och*

*är det möjligt att fastställa en enhetlig praxis och enhetliga rapporterings- och uppföljningsmodeller för all offentlig forsknings- och utvecklingsverksamhet som finansierats med nationella medel?*

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Regeringen har inlett beredningen av en nationell färdplan för forskning, utveckling och innovation i syfte att höja effektiviteten på statens anslag för forsknings- och utvecklingsverksamhet så att Finlands attraktionskraft för investeringar inom forskning, utveckling och innovation ska öka. Statens anslag för forskning- och utvecklingsverksamhet har sjunkit under de senaste åren, men regeringen har vidtagit korrigerande åtgärder och ökat anslaget bland annat till Business Finland för främjande av tillämpad forskning och företagsdriven forskning, utveckling och innovation. På så sätt vill man säkerställa att forskningsrönen blir allmänt tillgängliga i samhället och näringslivet.

Bedömningen av den offentliga finansieringens effekt har fått en större betydelse. Resultat av utvärderingar och prognostiska bedömningar utnyttjas även mer än tidigare vid planeringen och utvecklingen av innovationspolitiken.

En av universitetens huvuduppgifter är att utföra högklassig forskning och detta mäts bland annat på grundval av påbyggnadsexamina och vetenskapliga publikationer. Indikatorena som använts vid forskningen inverkar som en del av finansieringsmodellen på den finansiering som undervisnings- och kulturministeriet tilldelar universitet. Den externa forskningsfinansieringen som universitet tilldelas är kollegialt bedömd internationell eller nationell finansiering. Även detta finansieringsbelopp fungerar som en indikator i finansieringsmodellen. I enlighet med sin strategi betonar Finlands Akademi i all sin forskningsfinansiering forskningens kvalitet, genomslag samt vetenskaplig förnyelse. Målet är att skapa förutsättningar för vetenskapligt ambitiösa projekt. Internationell kollegial bedömning av högsta kvalitet är Akademiens mest centrala redskap för att

## Svar på skriftligt spørgsmål SSS 171/2020 rd

upptäcka den bästa och mest lovande forskningen. Rådet för strategisk forskning (RSF) vid Finlands Akademi finansierar lösningsinriktad och fenomenbaserad forskning. De projekt som finansieras ska vara samhällsrelaterade och betydelsefulla och vetenskapligt högklassiga. Projektens vetenskapliga kvalitet och samhällsrelaterade genomslag bedöms kollegialt av både inhemska och internationella experter.

Konsekvenserna av Business Finlands finansiering för forsknings- och utvecklingsverksamhet för företag, sektorer och hela samhällsekonomin bedöms regelbundet. I studier har det observerats att offentlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet ökar företagets egen satsning på dessa verksamheter (Einiö 2014), vilket är ett av målen för offentlig stöd. Tekes (nuvarande Business Finland) finansiering har bidragit till nästan 65 procent av innovationerna som uppkommit i Finland (databasen Sfinno, VTT). Tekes finansiering har en kausal inverkan på tillväxten av startup-företag. Dessutom varierar uppstartsföretagets realiserade framgång mer än framgången i jämförelsegruppens företag, vilket tyder på att risktagningen avseende valet av projekt som finansierats varit ett steg i rätt riktning (Halme - Rouvinen et al. 2018a). Små och medelstora företag som Tekes finansierat har ökat sysselsättningen i Finland samt exporten (Halme - Rouvinen et al. 2018b). Resultaten vid utvärderingarna av stora företag tyder på att ekosystem ökar samarbete och att ny information uppkommer på marknaden, s.k. externa effekter. Mervärdets effekt har varit störst i projekt som varit stora, långvariga och mycket nya eller i radikala projekt i samband med de strategiska centren för vetenskap, teknologi och innovation, storföretag och forskning (Piirainen et al. 2019).

### Om rapporteringspraxis

En tredjedel av statens anslag för forsknings- och utvecklingsverksamhet tilldelas universitet och yrkeshögskolor enligt högskolelagarna. Finlands Akademi och Business Finland delar ut en dryg femtedel av statens anslag för forskning och utveckling som konkurrensutsatt finansiering till högskolor, forskningsinstitut och andra aktörer. Statens forskningsinstitut får sin grundläggande finansiering enligt de styrande ministeriernas resultat- och ägarstyrningspraxis. Rapporteringspraxisen varierar beroende på finansieringskälla, men under den senaste tiden har aktörerna strävat efter att harmonisera praxisen.

Önskemålet har varit att de som finansierar nationell forskning i Finland i sin finansiering ska använda totalkostnadsmodellen enligt rekommendationerna från arbetsgruppen för totalkostnadsmodellen. Detta skulle underlätta ekonomiförvaltningen och uppföljningen av projektet för mottagare av finansieringen. De största finansierarna av forskning, Finlands Akademi och Business Finland följer denna modell. Undervisnings- och kulturministeriet och bland annat Utbildningsstyrelsen har inte övergått till att använda totalkostnadsmodellen. Mottagarna av forskningsfinansieringen har diskuterat frågan med stiftelserna, men dessa har tillsvidare hållit fast vid sina egna finansieringsmodeller. Modellerna stöder sällan indirekta kostnader för dem som utför forskningen.

Finlands Akademi beviljar finansiering till forskningsorganisationer enligt statsunderstödslagen. 80 procent av finansieringen kanaliseras till högskolor. Uppföljnings- och beräkningspraxisen i

## Svar på skriftligt spørgsmål SSS 171/2020 rd

organisationer som mottar finansiering för forskningsverksamhet varierar och inverkar på en hur stor del av finansieringen som omedelbart direkt riktas till det projekt som genomförs. För bedömningen av totalkostnadsmodellen har man nyligen tillsatt en arbetsgrupp vars uppgift bland annat är att utreda praxisen vid högskolor i finansiering enligt totalkostnadsmodellen.

Enhetlig praxis i rapportering och uppföljning för alla finansiärer skulle främja till exempel införandet av digitala rapporteringsmöjligheter i samband med kostnader. Med ledning av finansministeriet pågår ett projekt för utveckling och digitalisering av statsunderstödsverksamheten, i vilket alla ministerier och ämbetsverk som beviljar statsunderstöd deltar. Projektets mål är att öka statsunderstödsverksamhetens effekt, transparens och öppenhet samt göra processerna för ansökning av statsunderstöd klarare och smidigare

Under undervisnings- och kulturministeriets ledning bereds för närvarande ett nationellt datalager för forskningsinformation som bidrar till att enhetliga praxisen kring rapporterings- och uppföljningsmodellerna. Den nya tjänsten som införs i juni sammanställer och sprider information om vetenskaplig forskning som bedrivs i Finland genom att förmedla information om bland annat publikationer, forskningsdata, forskningsinfrastrukturer, forskare och forskningsprojekt. Information om forskning som finansierats med både offentliga och privata medel samlas till tjänsten. Rationaliseringen av dataflöden i anknytning till forskningsarbete och rön minskar den administrativa arbetsbördan och förbättrar informationens tillgänglighet och sökbarhet. Både förvaltningen som fattar beslut utgående från forskning och medborgare har nytta av ett enhetligt sätt att beskriva forskning och dess resultat. Resultat från forskning som bedrivits med offentliga medel blir öppet tillgängliga för alla genom tjänsten.

Även om beräkningsgrunderna och processerna för beviljande av nationell finansiering enhetligas, kan finansiärerna ha rapporteringsskyldigheter som ålagts av bland annat EU-kommissionen, och dessa skyldigheter kan vara betydligt tyngre än rent nationella krav.

Helsingfors den 7 april 2020

Näringsminister Mika Lintilä